

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Budgetöversikt 2021

Översikt över statsbudgeten, januari 2021

Finanspolitiken

Finansministeriets publikationer – 2021:3

Finansministeriets publikationer 2021:3

Budgetöversikt 2021

Översikt över statsbudgeten, januari 2021

Finansministeriet

ISBN PDF: 978-952-367-335-9

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	18.1.2021	
Publikationens titel	Budgetöversikt 2021. Översikt över statsbudgeten, januari 2021		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 2021:3		
Diarie-/ projektnummer		Tema	Finanspolitiken
ISBN PDF	978-952-367-492-9	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-492-9		
Sidantal	46	Språk	svenska
Nyckelord	ekonomisk politik, budgetproposition, budgetering, statsfinanser, finanspolitik		
Referat	<p>I denna publikation granskas budgeten för 2021, som riksdagen godkände i december. Avsikten är att ge en kort beskrivning av centrala teman i statsbudgeten 2021. Budgeten baserar sig på oberoende ekonomiska prognoser från finansministeriets ekonomiska avdelning, och de presenteras i den ekonomiska översikten.</p> <p>Under 2020 minskar ekonomin med 3,3 procent och ökar med 2,5 procent 2021. Då coronapandemin stävjas under 2021 kommer ekonomin också att närma sig normalare tider. Dessförinnan kommer den ekonomiska tillväxten fortfarande att vara långsam på grund av ökade restriktioner, ekonomiska aktörers svaga förtroende och den ökande osäkerheten. BNP beräknas öka med 2,0 procent 2022 och med 1,4 procent 2023.</p> <p>Det har skett en omfattande ökning i underskottet i de offentliga finanserna 2020 på grund av det svaga konjunkturläget och stödåtgärderna som genomförts på grund av coronavirusepidemin. Ekonomin återhämtar sig 2021, men situationen i de offentliga finanserna kommer att vara svagare efter recessionen än den var innan epidemin började. Under de närmaste åren räcker inte den synliga ekonomiska tillväxten till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott. Inom de offentliga finanserna råder en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster.</p> <p>Anslagen i budgeten för 2021 uppgår till 65,2 miljarder euro. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på cirka 11,7 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 138 miljarder euro. Utgiftsnivån höjs av tillfälliga utgiftsökningar som hänförs till coronavirussituationen. Dessutom höjs utgiftsnivån bland annat av ökade utgifter för arbetslöshet, lagbaserade och avtalsbaserade indexhöjningar, statens löneuppgörelse och de tilläggsåtgärder som det fattats beslut om tidigare, som de beräknade utgiftseffekterna för HX jaktplansupphandlingen.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvo.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	18.1.2021
Julkaisun nimi	Budjettikatsaus 2021. Katsaus valtion talousarvioon, tammikuu 2021	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:3	
Diaari/hankenumero		Teema Talouspolitiikka
ISBN PDF	978-952-367-492-9	ISSN PDF 1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-492-9	
Sivumäärä	46	Kieli ruotsi
Asiasanat	talouspolitiikka, valtion talousarvioesitys, budjetti, budjetointi, valtiontalous	
Tiivistelmä	<p>Tässä julkaisussa tarkastellaan vuoden 2021 talousarviota, jonka eduskunta hyväksyi joulukuussa. Tarkoituksena on tarjota tiivis kuvaus valtion budjetin keskeisistä teemoista vuonna 2021. Talousarvio pohjautuu valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumattomaan talousennusteeseen, joka esitellään Taloudellisessa katsauksessa.</p> <p>Vuoden 2020 aikana talous supistuu 3,3 % ja kasvaa 2,5 % vuonna 2021. Koronaviruspandemian lannistaminen vuoden 2021 aikana palauttaa talouden lähemmäksi normaaleja aikoja. Sitä ennen talouskasvu on edelleen hidasta rajoitustoimien lisääntymisen, taloudenpitäjien vähäisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun vuoksi. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,0 prosenttia vuonna 2022 ja 1,4 prosenttia vuonna 2023.</p> <p>Julkisen talouden alijäämä on kasvanut mittavaksi vuonna 2020 heikon suhdannetilanteen ja koronavirusepidemian vuoksi toteutettujen tukitoimien johdosta. Talous elpyy vuonna 2021, mutta julkinen talous jää taantuman jälkeen heikompaan tilaan kuin ennen epidemian alkua. Lähivuosina näkyvissä oleva talouskasvu ei riitä vahvistamaan julkisen talouden rahoitusasemaa ennalleen, ja julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.</p> <p>Vuoden 2021 talousarvion määrärahat ovat 65,2 mrd. euroa. Valtion budjettitalouden alijäämäksi ennakoidaan noin 11,7 mrd. euroa ja valtionvelan odotetaan nousevan noin 138 mrd. euroon. Menotaso nostavat koronavirustilanteeseen liittyvät määräaikaiset menolisäykset. Lisäksi menotaso korottavat muun muassa työttömyysmenojen kasvu, laki- ja sopimusperusteiset indeksikorotukset, valtion palkkatarkaus sekä jo aiemmin päätetyt lisäpanostukset, kuten HX-hävittäjähankinnan arvioidut menovaikutukset.</p>	
Kustantaja	Valtiovarainministeriö	
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi	

Description sheet

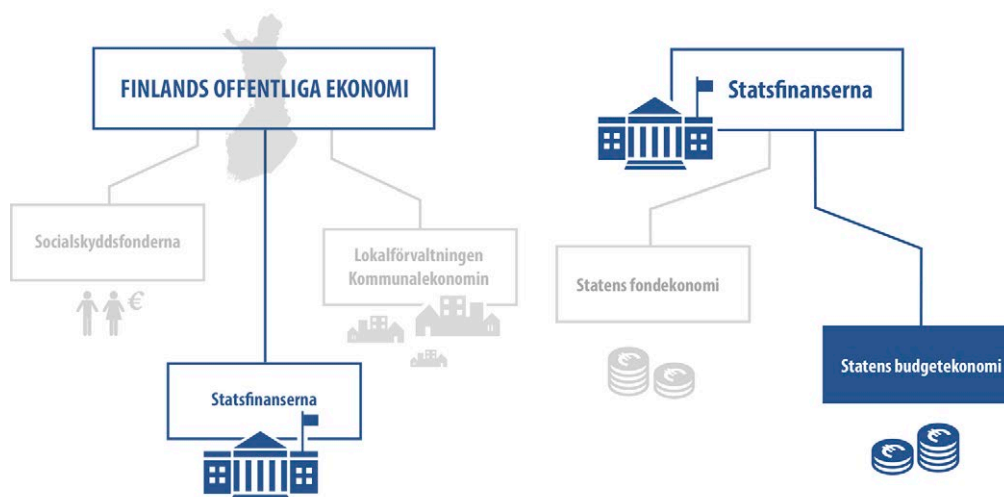
Published by	Ministry of Finance	18 January 2021
Title of publication	Budget Review 2021. Review on central government budget, January 2021	
Series and publication number	Publications of the Ministry of Finance 2021:3	
Register number		Subject Economic Policy
ISBN PDF	978-952-367-492-9	ISSN (PDF) 1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-492-9	
Pages	46	Language Swedish
Keywords	economic policy, central government budget proposal, budgeting, central government finances	
<p>Abstract</p> <p>The present publication examines the central government budget for 2021, which was approved by Parliament in December 2020. The aim is to provide a concise description of the central themes of the 2021 Budget. The budget is based on an independent economic forecast of the Economics Department at the Ministry of Finance, which is presented in the Economic Survey.</p> <p>The economy will fall by 3.3 % in 2020 and grow by 2.5 % in 2021. Suppressing the coronavirus pandemic in 2021 will bring the economy closer to level during normal times. In the meantime, economic growth will remain slow due to an increase in restrictive measures, a lack of confidence among those making spending decisions, and increased uncertainty. Finland's GDP is projected to increase by 2.0% in 2022 and 1.4% in 2023.</p> <p>The deficit of general government finances grew substantially in 2020 because of the weak business cycle conditions and the support measures taken in response to the coronavirus pandemic. While the economy will recover in 2021, public finances will be left in a more feeble state than before the onset of the pandemic. The economic growth foreseen for the next few years will not be enough to restore general government finances to pre-crisis levels; instead, a clear deficit will persist. There is a structural imbalance between revenue and expenditure.</p> <p>The appropriations in the budget for 2021 amount to EUR 65.2 billion. The central government on-budget deficit is expected to be around EUR 11.7 billion, and central government debt is expected to rise to around EUR 138 billion. Temporary increases in expenditure related to the coronavirus situation will lead to higher expenditure. The expenditure will also be higher due to issues such as the increase in unemployment expenditure, statutory and contractual index increases, the central government wage agreement, and additional, previously decided investments, such as the estimated expenditure impacts of the purchase of HX fighter aircraft.</p>		
Publisher	Ministry of Finance	
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi	

Innehåll

1	Inledning	9
2	De ekonomiska utsikterna	11
2.1	Realekonomin	11
2.2	Den offentliga ekonomin.....	12
3	Regeringens finanspolitiska linje	17
4	Statsbudgeten 2021	23
4.1	Inkomster, utgifter, underskott och skuld.....	23
4.2	Plock ur skatte- och anslagsbesluten i budgeten för 2021	28
4.3	Den kommunala ekonomin	41
5	Sammandrag	45

1 Inledning

Finlands offentliga ekonomi består av staten, lokalförvaltningen och socialskyddsfonderna. Statsfinanserna omfattar statens budgetekonomi och statens fondeekonomi. Hur statens budgetekonomi placeras sig i statsfinanserna och Finlands offentliga ekonomi åskådliggörs i figur 1. Denna publikation koncentrerar sig främst på statens budgetekonomi. Föremål för granskningen är budgeten för 2021, som riksdagen godkände i december. Syftet är att med hjälp av figurer och tabeller ge en kort beskrivning av centrala teman i statsbudgeteten samt att leda läsaren att närmare granska dessa teman under länkarna till respektive webbsidor. Budgeteten baserar sig på oberoende ekonomiska prognoser från finansministeriets ekonomiska avdelning, och de presenteras i den ekonomiska översikten.

Figur 1. Statsfinansierna som en del av den offentliga ekonomin och statsbudgeteten som en del av statsekonomin

Källa: tutkibudjettia.fi (översättning)

Högsta beslutanderätt om användningen av de statliga medlen utövas i Finland av riksdagen, som i regel utövar makt på två sätt: genom att stifta lagar och genom att godkänna

statsbudgeten. Merparten av innehållet i budgeten är reglerat enligt lag och beslutet om budgeten föregås ofta av lagändringar. Riksdagen godkänner budgeten för följande budgetår före utgången av det föregående budgetåret.

Statsbudgeten är en plan för statsfinanserna och statens finansförvaltning, och denna plan baserar sig på den plan för de offentliga finanserna som utarbetats under våren samt i regeringsprogrammet. I praktiken omfattar statsbudgeten en bedömning av beloppet av statens inkomster och utgifter under det kommande året och av hur de ska fördelas. I budgetmanglingen förhandlar regeringen om budgetpropositionen.

I regeringsprogrammet fastställs regeringens finanspolitiska riktlinjer, enligt vilka budgeten upprättas. I början av valperioden beslutar regeringen dessutom om valperiodens ram, dvs. statens utgiftstak, samt om reglerna för ramförfarandet. Ramen fastställer samtidigt linjen för utgifterna under hela den fyraåriga valperioden. I planen för de offentliga finanserna justerar regeringen årligen i allmänhet i april anslagen för de olika förvaltningsområdena i ramen samt uppdaterar ramen så att den motsvarar de strukturella ändringarna i kostnadsnivån, priserna och strukturella ändringarna i ramutgifterna. Mer information finns på <http://vm.fi/sv/ramarna-for-statsfinanserna>.

Slutsumman för budgeten för 2021 är 65,2 miljarder euro. Huvuddelen av anslagen används till den sociala tryggheten. Inkomsterna samlas in främst i form av skatter som baserar sig på omsättning, såsom mervärdesskatt, och inkomstskatter, såsom skatt på förvärvs- och kapitalinkomster. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på 11,7 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 138 miljarder euro.

Följande avsnitt innehåller en översikt över de ekonomiska utsikterna med fokus på real ekonomin och den offentliga ekonomin. I avsnitt 3 behandlas regeringens finanspolitiska mål och hur de uppnåtts. I avsnitt 4 behandlas statsbudgeten, underskottet och skulden. Även den kommunala ekonomin behandlas med utgångspunkt i statens budgetekonomi. Avsnitt 5 innehåller ett sammandrag.

2 De ekonomiska utsikterna

I finansministeriets ekonomiska översikt behandlas utsikterna i den nationella och internationella ekonomin samt den ekonomiska politiken och den offentliga ekonomin.

2.1 Realekonomin

Under 2020 minskar ekonomin med 3,3 procent och ökar med 2,5 procent 2021. Då coronapandemin stävjas under 2021 kommer ekonomin också att närma sig normalare tider. Dessförinnan kommer den ekonomiska tillväxten fortfarande att vara långsam på grund av ökade restriktioner, ekonomiska aktörers svaga förtroende och den ökande osäkerheten. BNP beräknas öka med 2,0 procent 2022 och med 1,4 procent 2023. År 2020 minskar sysselsättningen i genomsnitt med 1,5 procent och sysselsättningsgraden sjunker till cirka 71,5 procent. Efterfrågan på arbetskraft återhämtar sig långsamt. Antalet sysselsatta förväntas minska med 0,3 procent ännu under 2021 och börja öka 2022.

Prognosen baserar sig på antagandet att kraftiga restriktioner bidrar till att minska inciden- sen av sjukdomsfall som hänför sig till coronaepidemin till en låg nivå under årsskiftet. Detta skapar osäkerhet för de ekonomiska aktörerna, vilket försvagar den ekonomiska återhämt- ningen våren 2021. Införandet av vacciner under våren förbättrar de ekonomiska aktörernas tro på framtiden och får samhällets funktioner att så småningom börja normaliseras.

En betydande återhämtning i ekonomin från coronaepidemin skjuts till 2021, eftersom epidemins andra våg tillfälligt bromsar den ekonomiska tillväxten runt årsskiftet. Konsum- tionen av tjänster minskar på nytt på grund av den andra vågen av epidemin, men kon- sumtionen av varor förblir stark. Konsumtionen av tjänster förväntas återhämta sig först när konsumenternas förtroende gradvis normaliseras.

Den genomsnittliga tillväxttakten för privata investeringar är svag. Den globala eko- nomiska utvecklingen som så småningom vaknar till får investeringarna att börja öka.

Inledandet av nya byggprojekt kommer emellertid att skjutas upp, och bostadsinvesteringarna kommer att börja minska.

Världshandeln har redan börjat växa, vilket haft en gynnsam inverkan på exporten av varor, men exporten av tjänster fortsätter att minska. Exportföretagens ökade produktion ökar efterfrågan på mellanprodukter som importeras från andra delar av världen, och nettoexportens inverkan på den ekonomiska tillväxten blir blygsam. Det inhemska mervärdets andel av exporten och BNP har minskat under de senaste årtiondena.

Tabell 1. Samhällsekonomins utveckling 2018–2021

Prognos, december 2020	2018*	2019*	2020**	2021**
BNP:s värde, md euro	233,7	240,6	235,1	244,8
BNP, volymförändring, %	1,5	1,1	-3,3	2,5
Arbetslöshetsgrad, %	7,4	6,7	7,8	8,0
Sysselsättningsgrad, %	71,7	72,5	71,5	71,5
Konsumentprisindex, förändrings-%	1,1	1,0	0,3	1,0
Lång ränta, 10 år, %	0,7	0,1	-0,2	-0,3

* Preliminär uppgift

** Prognos

2.2 Den offentliga ekonomin

Underskottet i de offentliga finanserna ökade ansevärt 2020 till följd av de stödåtgärder som genomförts på grund av det svaga konjunkturläget och coronavirusepidemin. Ekonomin återhämtar sig 2021, men situationen i de offentliga finanserna kommer att vara svagare efter recessionen än den var innan epidemin började. Under de närmaste åren räcker inte den synliga ekonomiska tillväxten till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott. Inom de offentliga finanserna råder en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster.

Den offentliga skulden växte snabbt under 2020. Skuldkvoten ökade med närmare 10 procent 2020 till knappt 70 procent. Ökningen av skuldkvoten avtar under de följande åren, men fortsätter ännu och stiger till 75 procent fram till mitten av årtiondet. Statens och lokalförvaltningens underskott ökar skuldkvoten, även om lånekostnaderna förblir rekordlåga. Den offentliga skuldkvoten kommer att stanna på en betydligt högre nivå än före krisen.

Statsförvaltningen står för största delen av kostnaderna för de stödåtgärder som beslutats om på grund av virusepidemin. Finanspolitiken var kraftigt stimulerande 2020 och

upprätthåller den ekonomiska aktiviteten också 2021. Från 2021 börjar underskottet i statsfinanserna minska när ekonomin växer och största delen av stödåtgärderna upphör.

Lokalförvaltningens situation underlättas temporärt åren 2020 och 2021, när staten stöder den kommunala ekonomin kraftigt på grund av epidemin. Lokalförvaltningens finansiella ställning belastas i bakgrunden av ett ökat behov av social- och hälsovårdstjänster på grund av en åldrande befolkning och av ökade utgifter. Strukturen hos de offentliga samfunderna i Finland kommer att ändra 2023 när ansvaret för att ordna social- och hälsovården samt räddningsväsendet överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Detta lättar på utgiftstrycket för kommunerna.

Arbetspensionsanstaltarnas underskott minskade betydligt 2020, när arbetspensionsavgiften sänktes temporärt och det försämrade sysselsättningsläget minskade avgiftsinkomsterna. Arbetspensionsanstaltarnas överskott kommer också de kommande åren att vara tämligen måttfullt, när pensionsutgifterna fortsätter växa och den mycket låga räntenivån bromsar ökade kapitalinkomster för arbetspensionsanstaltarna.

Det stora antalet permitteringar, den ökade arbetslösheten och de tillfälliga utökningarna av utkomstskyddet försvagar den finansiella ställningen för de övriga socialskyddsfonderna. Situationen för de övriga socialskyddsfonderna underlättas 2021 av ett minskat antal permitterade och en höjning av arbetslöshetsförsäkringspremien.

De offentliga finansernas största risker är nära förbundna med den allmänna ekonomiska utvecklingen. Epidemins nya vågor, ökad allmän osäkerhet och isoleringsåtgärder som eventuellt skärps igen kan bromsa återhämtningen för ekonomin och försvaga den offentliga ekonomin till dess att en tillräckligt stor del av befolkningen har vaccinerats. Å andra sidan är användningen av de budgeterade anslagen för 2020 förenat med osäkerhet. Dessutom utgör de åtaganden som är förbundna med villkor i de offentliga finanserna, särskilt den betydande ökningen av garantierna, en risk för den offentliga ekonomin. Det faktum att borgensansvaret koncentreras till vissa branscher och företag ökar riskerna i anknytning till borgensansvaret. Borgensfullmakterna har också utökats 2020 som en del av de stödåtgärder som riktas till företag. En omfattande realisering av ansvarsförbindelserna skulle öka de offentliga utgifterna och forcera ytterligare ökningen av skuldkvoten.

Tabell 2. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, % av BNP

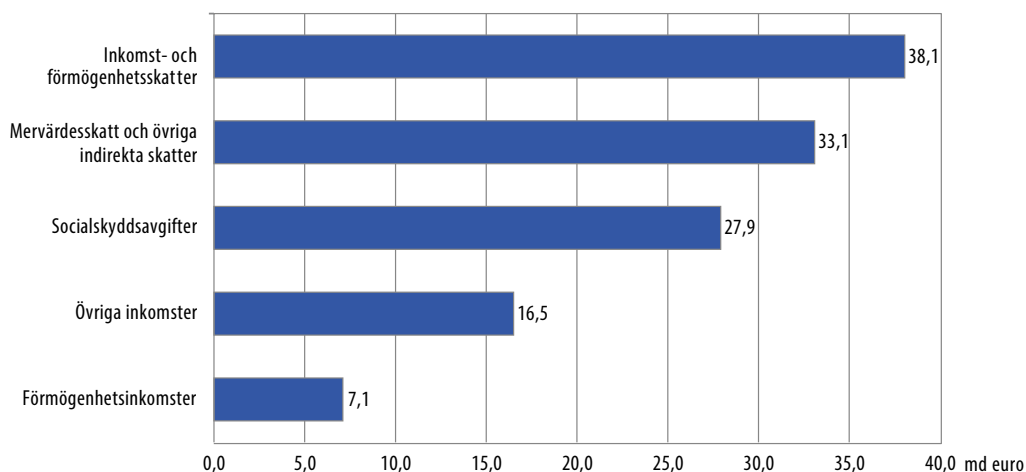
Prognos december 2020, % av BNP	2018	2019*	2020**	2021**
Skatter och socialskyddsavgifter	42,4	42,2	41,7	42,4
Offentliga samfunds utgifter	53,4	53,3	57,8	57,3
Offentliga samfunds nettokreditgivning	-0,9	-1,0	-6,1	-5,2
- Statsförvaltningen	-1,2	-1,2	-6,1	-4,9
- Lokalförvaltningen	-0,9	-1,1	0,0	-0,6
- Arbetspensionsanstalterna	1,0	1,1	0,2	0,4
- Övriga socialskyddfonder	0,2	0,3	-0,2	-0,1
Offentliga samfunds bruttoskuld	59,6	59,3	69,0	71,4
Statsskulden ¹⁾	44,9	44,2	53,1	55,6

* Preliminär uppgift

** Prognos

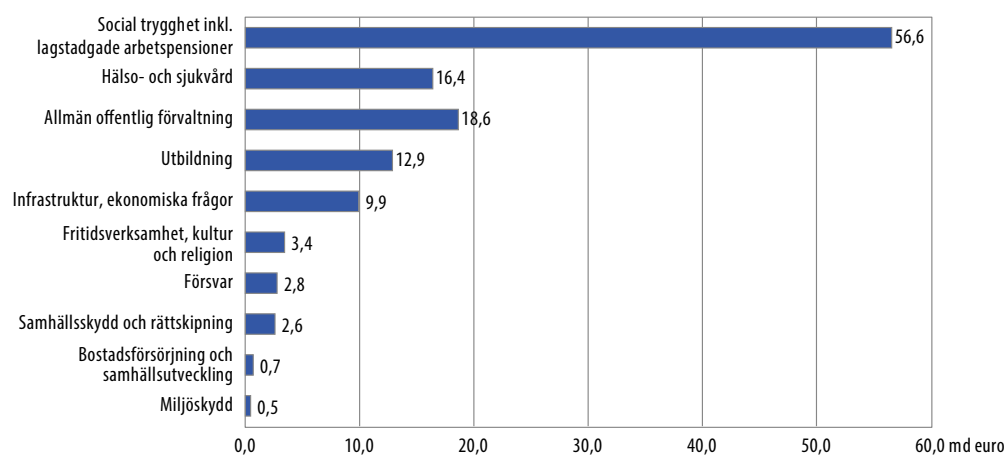
1) FM:s ekonomiska avdelnings prognos om statsskulden avviker från det budgeterade bl.a. på grund av att inkomstprognoserna uppdaterats

Utöver i de ekonomiska konjunkturerna återspeglas den offentliga ekonomins strukturer i de belopp som flutit in hos de offentliga samfunden och i fördelningen av utgifterna. Av figur 2 framgår det att merparten av de offentliga samfundens inkomster 2018 togs ut som inkomst- och förmögenhetsskatt samt indirekta skatter.

Figur 2. De offentliga samfundens inkomster år 2018, md euro

Källa: Statistikcentralen

Merparten av de offentliga samfundens utgifter utgörs av utgifterna för förmåner som hör till den sociala tryggheten, vilket framgår av figur 3. Sådana utgifter är bland annat pensioner, arbetslöshetsförmåner och familjeförmåner samt stöden för sjukdomstid, stöden för boende och stöd som förebygger social utslagning.

Figur 3. De offentliga samfundens utgifter enligt användningsändamål (COFOG) år 2018, md euro

Källa: Statistikcentralen, nationalräkenskaperna

I tabell 3 åskådliggörs den genomsnittliga storleksklassen av kostnaderna för undervisnings- och bildningsväsendet samt social- och hälsovårdstjänsterna. Av tabellen framgår till exempel att de kostnader för grundläggande yrkesutbildning per elev som orsakas den offentliga ekonomin var högst 2018 jämfört med de övriga utbildningsformerna.

Tabell 3. Genomsnittliga kostnaderna för vissa offentliga tjänster år 2018

	euro	
UNDERVISNINGS- OCH BILDNINGSVÄSENDET		
Grundläggande utbildning	9 218	/elev/år
Gymnasieutbildning	7 734	/studerande/år
Grundläggande yrkesutbildning	10 513	/studerande/år
Yrkehögskoleutbildning	8 163	/studerande/år
Budgetfinansiering av universitetsutbildning	7 980	/studerande/år
Allmänna bibliotek	3,8	/lån
SOCIALTJÄNSTERNA		
Barnens dagvård ¹⁾	89,4	/vård dag
Vård vid äldreboende ²⁾	163,9	/vård dag
HÄLSOVÅRDSTJÄNSTERNA		
Primärvård		
- Hälsocentralbesök ³⁾	80,4	/besök
- Bästadsdelningsvård	317,0	/vård dag
- Tandvård	117,7	/besök
Specialiserad sjukvård		
- Specialiserad somatisk sjukvård ⁴⁾	1 097,0	/vård dag

1) Inkluderar dagvård på del- eller heltid som kommunen betalar. Antalet vård dagar har viktats för deltids- och heldagsvården så att för vård dagar inom deltidsvård användes vikt koefficienten 0.6 och för vård dagar inom heldagsvård koefficienten 1.

2) Baserar sig på kostnaderna i de sex största kommunerna.

3) Omfattar alla besök, inkl. rådgivning, fysioterapi osv. Kostnaden för ett läkarbesök inom primärvården är i genomsnitt 90 euro/besök.

4) Omfattar vård på bäddavdelning och dagkirurgi

Källor: Utbildningsstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd och Statistiken för Finlands allmänna bibliotek.

3 Regeringens finanspolitiska linje

Statsminister Sanna Marins regering driver en aktiv och ansvarsfull finanspolitik som dimensioneras enligt konjunkturläget. Under 2020 beslöts det om ett flertal åtgärder för att hantera coronavirussituationen, både för att dämpa spridningen av viruset och för att stöda medborgarna och företagen. Även budgetens automatiska stabilisatorer stödjer efterfrågan i en recession.

En del av besluten som fattats i tilläggsbudgeten för 2020 återspeglas även 2021, till exempel i form av fleråriga trafikledsprojekt och utbetalningar av företagsstöd. Dessa ökar utgifterna i statsbudgeten med cirka 1 miljard euro 2021. Stödet till den kommunala ekonomin fortsätter ännu 2021 och utöver det har det gjorts anslagsreserveringar för coronavirussituationens direkta kostnader, som för testning och vård.

Dimensioneringen av finanspolitiken för 2021 kommer också att påverkas av EU:s återhämtningsinstrument och genomförandet av Finlands nationella återhämtnings- och resiliensplan i anslutning till det. Regeringen har dragit upp riktlinjer för Finlands program för hållbar tillväxt, där återhämtningsinstrumentets finansiering preliminärt inriktas på följande fokusområden:

- utbildnings-, forsknings- och innovationsverksamhet för att åstadkomma en trend med hållbar tillväxt i Finland
- den gröna omställningen stöder ekonomins strukturomvandling
- tryggande av Finlands internationella konkurrenskraft
- stärkning av hållbar infrastruktur och digitaliseringen
- arbetsmarknadens funktion, tjänster som riktar sig till arbetslösa och utveckling av arbetslivet
- stärka tillgången på tjänster inom social- och hälsovård och öka kostnadseffektiviteten.

Återhämtningsinstrumentet är inte ännu inkluderat i budgeten för 2021. Statsrådet lämnade den 27 november 2020 en redogörelse till riksdagen om nationellt utnyttjande av den finansiering som kanaliseras via EU:s återhämtningsinstrument. Finlands officiella plan

för programmet för hållbar tillväxt ska lämnas till EU senast i april 2021. Godkännande av planen är en förutsättning för att få finansiering från EU. Anslag för investeringsprojekt i anslutning till Finlands program för hållbar tillväxt kommer att budgeteras i förslagen till tilläggsbudgeter för 2021 och för de kommande åren att beaktas i planen för de offentliga finanserna för 2022–2025.

Mål och regler för finanspolitiken

Regeringen har som mål att stabilisera skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Det primära syftet är att stärka den offentliga ekonomins kristålighet och hållbarhet. För att trygga hållbarheten för den offentliga ekonomin på lång sikt krävs fortsatta åtgärder även efter den pågående valperioden.

Den 20 mars 2020 gav Europeiska kommissionen ett meddelande där en allmän undantagsklausul i stabilitets- och tillväxtpakten aktiverades baserat på den allvarliga konjunkturnedgången inom hela EU-området på grund av coronaviruset och på behovet att åtgärda läget med en tillräckligt stor offentlig insats. Medlemsstaterna har i sitt gemensamma yttrande den 23 mars 2020 understött att klausulen tas i bruk. På grundval av den generella undantagsbestämmelsen kan medlemsstaterna tillfälligt avvika från anpassningsbanan mot det medelfristiga målet för den offentliga ekonomin förutsatt att det inte äventyrar hållbarheten hos den offentliga ekonomin på medelfristig sikt.

Införandet av en undantagsklausul som gäller hela EU innebär att det också i Finland råder undantagsförhållanden i enlighet med stabilitets- och tillväxtpakten. På grund av de rådande exceptionella förhållandena har regeringen inte ställt upp fleråriga mål för den offentliga ekonomin i planen för de offentliga finanserna från den 16 april 2020. Det är ändamålsenligt att ställa de fleråriga målen för de offentliga samfunden först när man har en klarare uppfattning om utgångspunkterna.

Utgiftsram för statsfinanserna

Ramförandet för statsfinanserna är det viktigaste ankaret för regeringens finanspolitik på medelfristig sikt efter att de finanspolitiska bestämmelserna hamnat i bakgrunden i och med coronavirussituationen.

I mars 2020 konstaterade regeringen i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirussituationen. Även beredskapslagen togs i bruk. I den här situationen begränsade inte utgiftsramen för statsfinanserna året

2020. Under året kanaliseras tidsbestämda och inriktade åtgärder bland annat för att förebygga hälsomässiga och ekonomiska konsekvenser av coronaviruset.

Regeringen har förbundit sig till ramförfarandet inom statsfinanserna och till ramen för valperioden, som ställdes i planen för de offentliga finanserna den 7 oktober 2019. Ramen följs igen från och med 2021, men vissa avvikelser som hänför sig till coronavirussituationen förekommer. Åtgärder enligt regeringsprogrammet samt övriga åtgärder genomförs i den utsträckning det är möjligt inom ramen.

Även efter undantagsförhållandena och det att beredskapslagen slutade gälla har coronavirussituationen fortsatt att vara svår, vilket gör att alla direkta kostnader som hänför sig till coronan, som testning och höjning av testkapaciteten, spårning, karantäner, vård av patienter, hälsosäkerhet vid resande och utgifter som hänför sig till ett vaccin täcks till fullt belopp som utgifter utanför ramen i budgeten för 2021 och vid behov i tilläggsbudgeterna. Till följd av coronavirussituationen klassificerades dessutom utgifter i anslutning till höjningen av fullmakterna för företagsfinansiering undantagsvis utanför budgetramen redan i samband med planen för de offentliga finanserna våren 2020. För 2021 görs också en extra ramreservering på 500 miljoner euro som ska användas till finanspolitiskt ofrånkomliga utgiftsbehov av engångsnatur till följd av coronavirussituationen. Om de ovan nämnda utgifterna är mindre än de reserveringar som gjorts i ramen, används skillnaden inte till att öka andra utgifter.

I april 2020 beslöt regeringen att börja bereda ibruktagandet av den mekanism för exceptionella konjunkturförhållanden som ingår i regeln för utgiftsramen. I maj förordade finanspolitiska ministerutskottet för statsrådet ett ibruktagande av mekanismen för exceptionella konjunkturförhållanden och till följd av det är nivån för utgiftsramen 2021 för viss tid 500 miljoner euro högre än den ursprungliga. I regeln för utgiftsramen är mekanismen för exceptionella konjunkturförhållanden avsedd att användas till utgifter av engångsnatur.

Finanspolitiska åtgärder och färdplanen för hållbarhet i de offentliga finanserna

Vid sidan av återhämtning och återuppbyggnad efter krisen måste man ta fram åtgärder för att den offentliga ekonomin ska stå på en stabil och balanserad grund. Detta är nödvändigt med tanke på regeringens löfte om rättvisa mellan generationerna.

Den kris som orsakades av coronavirusutbrottet skapade ett behov av att precisera regeringsprogrammets mål att stabilisera den offentliga ekonomin på lång sikt. Under den första fasen i färdplanen för hållbarhet fastställde regeringen i juni 2020 målet att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Enligt färdplanen för hållbarhet är de viktiga metoderna för att stärka den offentliga ekonomin:

- att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten
- att stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt.
- att stärka den offentliga förvaltningens produktivitet och åtgärder som ökar kostnadseffektiviteten samt
- social- och hälsovårdsreformen

Regeringen vidtar under regeringsperioden sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och som syftar till sysselsättningseffekter som motsvarar 80 000 nya sysselsatta. Med de åtgärder som regeringen beslutade om vid budgetförhandlingarna 2020 eftersträvas, i kombination med de sysselsättningsfrämjande åtgärder som regeringen redan tidigare vidtagit och de åtgärder som regeringen drog upp riktlinjer för i december 2020 för att främja sysselsättningen för personer över 55 år, sammanlagt 31 000–36 000 nya sysselsatta.

Sysselsättningen ökas och arbetslösheten minskas bland annat genom att höja den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, förnya bestämmelserna om lönesubvention, utvidga läroplikten, sänka avgifterna för småbarnspedagogik och övergå mot en nordisk modell för arbetskraftsservice. I december 2020 drog regeringen dessutom upp riktlinjer för att förbättra sysselsättningen och arbetsmarknadsställningen bland personer över 55 år. Bland åtgärderna finns bland annat en gradvis slopning av tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, höjning av det högsta beloppet av arbetsinkomstavdraget för personer över 60 år och stärkning av omställningsskyddet. Regeringen fortsätter beredningen av sysselsättningsåtgärder så att beslut om övriga sysselsättningsåtgärder kan fattas vid regeringens halvtidsöverläggning våren 2021.

Förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten stöds bland annat genom att stärka förutsättningarna för forsknings- och utvecklingsverksamhet som en del av Finlands program för hållbar tillväxt.

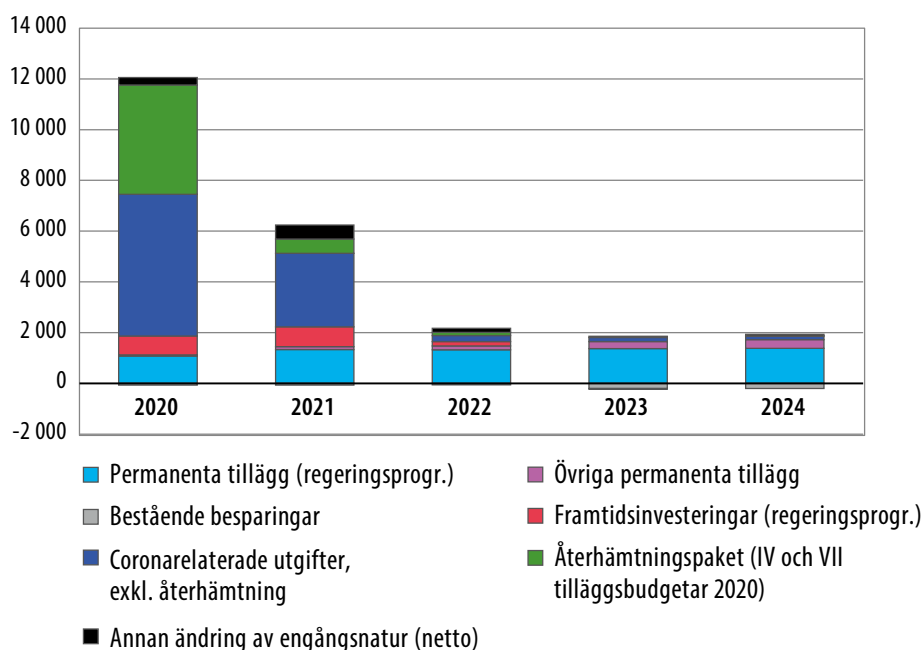
Den offentliga ekonomins produktivitet och kostnadseffektivitet stärks med åtgärder som gäller offentlig upphandling, lokalhantering och digitalisering samt genom att öka social- och hälsovårdstjänsternas kostnadseffektivitet och effekt.

Regeringen överlämnade propositionerna om social- och hälsovårdsreformen till riksdagen i december 2020. Regeringen har som mål att genomföra reformen så att organiseringsansvaret övergår till vårdlandskapen den 1 januari 2023. Reformens inverkan på den offentliga ekonomins hållbarhet beror på i vilken utsträckning staten kan styra vårdlandskapen till en kostnadseffektiv verksamhet. Det är dock osannolikt att det kommer att uppstå inbesparingar

under 2020-talet, eftersom reformen innefattar betydande förändringskostnader. En dämpning av de ökade kostnaderna blir sannolikt verklighet först från och med 2030-talet.

De riktlinjer som stakats ut vid budgetmanglingen hösten 2020 kompletteras vid ram-manglingen 2021 när färdplanen för hållbarheten färdigställs. Även den nationella inriktningen av finansieringen för EU:s stödinstrument för återhämtning och resiliens är kopplade till genomförandet av färdplanen för hållbarheten.

Om de strukturella reformerna som är under beredning och de reformer som påskyndar tillväxten inte räcker till för att stärka den offentliga ekonomin på det sätt som eftersträvas, har regeringen förbundit sig att vidta nya åtgärder eller ta till åtgärder som snabbt påverkar även de offentliga inkomsterna och utgifterna.

Figur 4. Regeringens beslutsbaserade anslagsökningar och anslagsminskningar efter den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019, mn euro

År 2021 uppgår regeringens diskretionära utgiftsökningar till sammanlagt cirka 6,2 miljarder euro jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna för våren 2019, vilket framgår av figur 4. Genomförandet av regeringsprogrammet fortsätter. Enligt regeringsprogrammet är de bestående utgiftsökningarna cirka 1,3 miljarder euro på 2021 års nivå (1,1 miljarder euro 2020) jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019. Satsningar riktas bl.a. till social trygghet och social- och hälsovårdstjänster, småbarnspedagogik, utbildning och forskning samt till miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder.

De bestående utgiftsökningarna täcks i huvudsak med bestående diskretionära tilläggsinkomster och omfördelningar. Genom lösningar som gäller beskattningen strävar man efter att främja också klimatmålen. Regeringen stärker skattebasen och höjer de indirekta skatterna.

Under valperioden genomförs ett framtidsinvesteringsprogram av engångsnatur, som inte längre ökar de offentliga utgifterna 2023. Av denna helhet har cirka 785 miljoner euro reserverats för 2021. Dessutom riktas tilläggsansatningar på cirka 80 miljoner euro från statens bostadsfond år 2021. I nästa skede av framtidsinvesteringsprogrammet förenas finansieringen inom EU:s stödinstrument för återhämtning och resiliens med finansiering för framtidsinvestering till en struktur- och konjunkturpolitiskt effektiv helhet. Till den del finansiering har anvisats till regeringens ursprungliga framtidsinvesteringsobjekt, inkluderas propositioner som gäller anslagen för 2021 i den kompletterande budgetpropositionen. Syftet är att inkludera de nya framtidsinvesteringar, 322 miljoner euro, som hänförs till 2022 i planen för de offentliga finanserna för 2022–2025 och dessutom i budgetpropositionen för 2022. Vissa av de anslagsökningar som ingår i budgeten för 2021 och hör till helheten av framtidsinvesteringar har specificerats i kapitel 4.2. Med finns till exempel ökade resurser för yrkesutbildning, anslagsökningar för småbarnspedagogik, kontinuerligt lärande, utveckling av arbetslivet och arbetshälsa samt naturskydd. I enlighet med regeringsprogrammet finansieras framtidsinvesteringar med kapitalinkomster.

Det anses vara struktur- och konjunkturpolitiskt förnuftigt att rikta reserveringar som ursprungligen gjorts för framtidsinvesteringar även till andra objekt än de som är listade i regeringsprogrammet. I sådana fall, finansieras inte utgifterna med kapitalinkomster. På grund av marknadsläget har också aktieförsäljning som det redan tidigare har fattats beslut om och som hänförs till finansiering av framtidsinvesteringar skjutits fram så att den förväntas infalla under 2021–2022.

4 Statsbudgeten 2021

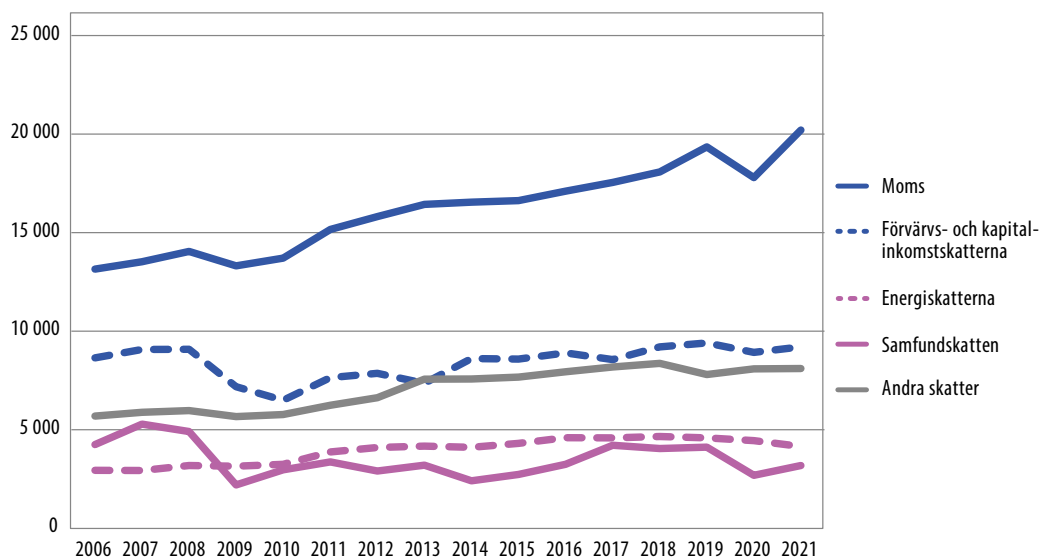
Statens inkomster och utgifter granskas på bred front i avsnitt 4 och 5 i allmänna motiveringen och i detaljmotiveringen till budgetpropositionen (budjetti.vm.fi). Inkomstposterna behandlas enligt avdelning och de uppskattade anslagen enligt förvaltningsområde.

4.1 Inkomster, utgifter, underskott och skuld

Inkomster

År 2021 uppskattas den statliga budgetekonomins inkomster utan nettouplåning till 53,5 miljarder euro. Andelen för skatterna och avgifterna av skattenatur är ca 44,9 miljarder euro (84 %). Statens skatteinkomster beräknas öka med cirka 7 procent 2021, dvs. med 2,9 miljarder euro jämfört med det som budgeterats för 2020 (inklusive tilläggsbudgeterna). Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 beräknas statens skatteinkomster minska med 4,5 procent (2,1 miljarder euro).

Av figur 5 framgår utvecklingen av statens skatteinkomster enligt de viktigaste skatteslagen åren 2006–2021. Skatteinkomsterna har under de senaste åren ökat måttligt och 2020 minskade de betydligt på grund av coronaepidemins ekonomiska konsekvenser. Skatteinkomsterna börjar öka när den ekonomiska aktiviteten återhämtar sig 2021. En del av skatteintäkterna för 2020 betalas först 2021, eftersom villkoren för betalningsarrangemanget för skatter tillfälligt lättades upp. Effekterna av betalningsarrangemangen beräknas öka statens skatteintäkter för 2021 med totalt 0,5 miljarder euro. Den klart största delen av effekten kommer från betalningsarrangemang i anslutning till mervärdesskatten. På grund av ändringen i beskattningsförfarandet för punktbeskattningen senareläggs betalningen av punktskatter till början av 2021, vilket i sin tur beräknas överföra cirka 0,6 miljarder euro i skatteintäkter till följande år.

Figur 5. Statens skatteinkomstutveckling per skatteart 2006–2021, mn euro

Finansiering av framtidsinvesteringar med kapitalinkomster

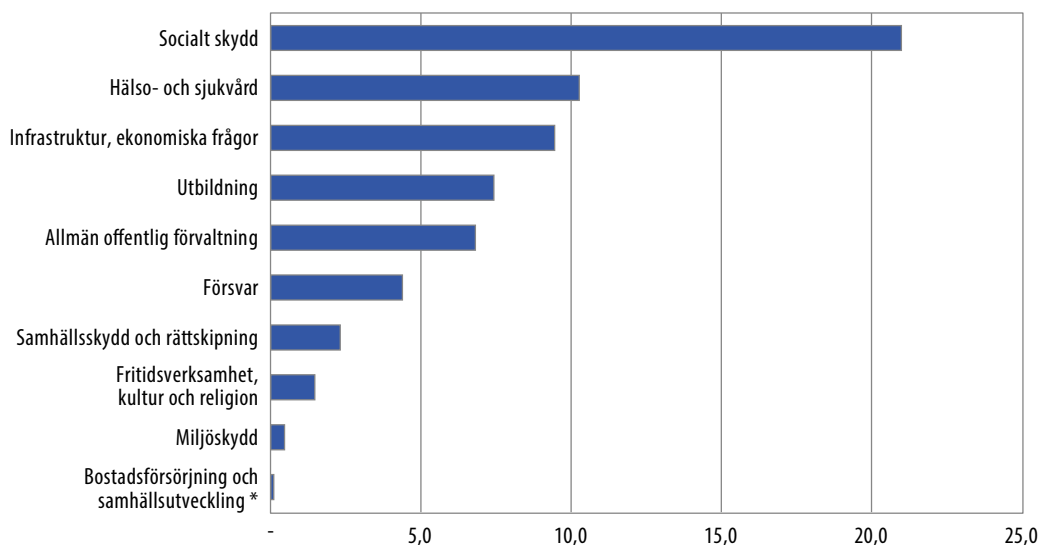
I enlighet med regeringsprogrammet finansieras framtidsinvesteringar av engångskaraktär med kapitalinkomster. I praktiken förutsätter det försäljning av egendom. På grund av coronan har marknadssituationen varit förenad med osäkerhet och därför har försäljningen skjutits upp hittills. Av de kapitalinkomster som ingår i budgeten för 2021 986 miljoner euro hänför sig till finansiering av framtidsinvesteringarna. Dessutom minskar inkomsterna från försäljning av aktier det allmänna skuldsättningsbehovet med 400 miljoner euro.

Utgifter

Anslagen i budgeten uppgår enligt förslaget till 65,2 miljarder euro, vilket är cirka 7,5 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Anslagsnivån är 3,5 miljarder euro lägre än den som budgeterats för 2020 inklusive tilläggsbudgeterna. I tilläggsbudgeten för 2020 anvisades en betydande mängd tilläggsanslag för att hantera coronavirussituationen och stimulera ekonomin. Med beaktande av höjningen av prisnivån ökar anslagen för förvaltningsområdena med cirka 12 procent jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Vid sidan av de temporära utgiftsökningarna i anslutning till coronavirussituationen höjs utgiftsnivån bland annat av ökade utgifter för arbetslöshet, lagbaserade och avtalsbaserade indexhöjningar, statens löneuppgörelse samt av tidigare beslutna tilläggsansättningar som de beräknade utgiftseffekterna för HX-jaktplansupphandlingen.

På vilket sätt anslagen, det vill säga de statliga utgifterna, anvisas till olika användningsändamål beror på politiska beslut, ekonomiska strukturer och konjunkturer. Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 ökar de totala utgifterna för statens budgetekonomi med 13,1 procent. När utgifterna granskas grupperade enligt den offentliga sektorns uppgift (COFOG) är den största enskilda faktorn som förklarar ökningen beredskap inför social- och hälsovårdens coronaviruskostnader. Utgifterna i anslutning till hälso- och sjukvård ökar med 29 procent, vilket förklarar nästan en tredjedel av ökningen i utgifterna. En annan betydande enskild faktor som ökar utgifterna är satsningen på det militära försvaret. De anslag som krävs för att förnya jaktplansmaterielet förklarar 2,6 procent av ökningen i utgifterna.

Till följd av coronaepidemin är den allmänna ekonomiska situationen betydligt sämre jämfört med prognosen i den ordinarie budgeten för 2020. Till följd av det ökar utgifterna förknippade med den sociala tryggheten och främjande av näringslivet snabbare än normalt. Anslagen som hänför sig till den sociala tryggheten ökar med 5,6 procent i och med de ökade utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa. Utgifter i anslutning till främjande av näringslivet ökar i sin tur med 17,7 procent, vilket ökar de totala utgifterna med 2,5 procent. Stöden till näringslivet utökas bland annat av satsningar på forskning, utveckling och innovationsverksamhet, kapitaliseringen av Finavia och Finlands Malmförädling Ab samt beredskap inför Finnvera Ab:s utgifter för förlustersättningar och räntestöd.

Figur 6. Anslagen i budgeten för 2021 enligt användningsändamål (COFOG), md euro

* Merparten av de utgifter som hänför sig till stödande av bostadsproduktionen finansieras med medel ur bostadsfonden, som står utanför statsbudgeten. Dessutom ingår de direkta bostadsbidragen i utgifterna för socialt skydd.

En del av de inkomster som ingår i statsbudgeten kommer från Europeiska unionen, men samtidigt betalar finska staten också avgifter till EU. På statsfinansiell nivå uppskattas att Finland kommer att betala cirka 2,5 miljarder euro till EU:s budget och Europeiska utvecklingsfonden 2021. Finlands betalningar ökar med 338 miljoner euro jämfört med budgeten för 2020. Från EU:s budget beräknas inflyta inkomster på cirka 1,2 miljarder euro, vilket är cirka 5 miljoner euro mer än vad som beräknas inflyta 2020. Förhållandet mellan EU-inkomster och utgifter i statsfinanserna åskådliggörs i tabell 4.

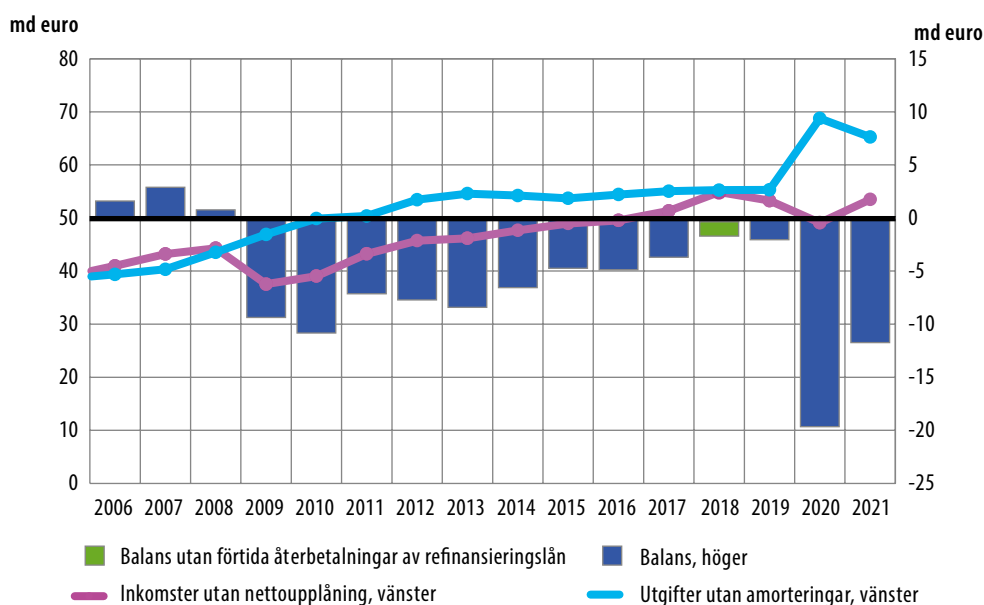
Tabell 4. Sammandrag av betalningarna mellan staten och EU 2019–2021, mn euro

UTGIFTERNA INOM STATSFINANSENA	Bokslut 2019	Budgeten 2020	Budgeten 2021
Budgetekonomin			
Momsavgiften	312	316	319
BNI-avgiften	1 666	1 624	2 098
Finansiering av rabatten till Förenade kungariket	130	147	
EU-AVGIFTER SAMMANLAGT	2 109	2 087	2 417
Europeiska utvecklingsfonden	71	68	76
Sammanlagt	2 180	2 155	2 493
INKOMSTER INOM STATSFINANSENA	Bokslut 2019	Budgeten 2020	Budgeten 2021
Budgetekonomin			
Jordbruksstöd	528	537	537
Landsbygdsutveckling	349	370	370
Strukturpolitiskt stöd	163	190	200
Uppbördsprovision för tullar m.m.	38	38	42
Övriga inkomster	37	60	51
Fondekonomin			
Interventionsfonden	0	0	0
Gårdsbrukets utvecklingsfond	0	0	0
Sammanlagt	1 149	1 195	1 200
Tullar samt jordbruks- och sockeravgifter som tagits ut för EU	188	189	210

År 2021 är det första året för EU:s nya fleråriga ramperiod. I juli 2020 kom Europeiska rådet överens om finansieringsramen för 2021–2027, ett nytt återhämtningsinstrument för att stimulera ekonomierna för unionens medlemsstater efter coronavirusepidemin samt om ett nytt finansieringssystem för unionen det vill säga ett system för dess egna medel. Ett förhandlingsresultat uppnåddes med EU-parlamentet om den nya finansieringsramen och återhämtningsinstrumentet i november 2020. Beslutet om egna medel kräver ännu ratificering av det nationella parlamentet och därefter träder systemet för egna medel i kraft retroaktivt från och med den 1 januari 2021. Ratificeringsrundan slutförs troligtvis i början av 2021.

Underskott

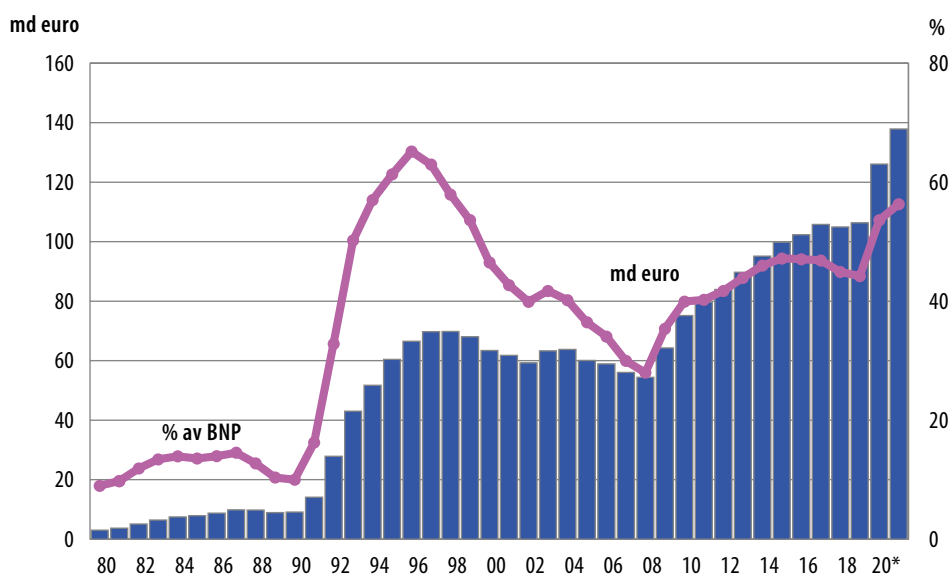
Budgeten för 2021 uppvisar ett underskott på cirka 11,7 miljarder euro, vilket kommer att finansieras genom ökad skuldsättning. Uttryckt i nationalräkenskapsbegrepp uppskattas underskottet i statsfinanserna 2021 vara cirka 4,9 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Statens budgetekonomi har uppvisat ett underskott sedan 2009. Under 2020 och 2021 utökas underskottet i budgetekonomin betydligt av ökade kostnader till följd av coronavirussituationen, försämrade skatteinkomster och åtgärder för att ekonomin ska återhämta sig. Situationen åskådliggörs i figur 7.

Figur 7. Budgetekonomins inkomster, utgifter och balans 2006–2021, md euro

Skuld

Statsskulden, inklusive skulden i fondekonomin, beräknas vara cirka 138 miljarder euro i slutet av 2021, vilket är cirka 56 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Figur 8 visar att statsskulden har börjat öka kraftigt i förhållande till bruttonationalprodukten från och med 2020.

Figur 8. Statsskulden 1980–2021

4.2 Plock ur skatte- och anslagsbesluten i budgeten för 2021

Ändringar i beskattningsgrunderna

I överensstämmelse med regeringsprogrammet görs en indexjustering i beskattningsgrunderna för skatten på förvärvsinkomster på samtliga inkomstnivåer. Skattebasen stärks år 2021 genom att man fortsätter det gradvisa slopandet av rätten till skatteavdrag för räntor på bostadslån. Verkningarna av ändringen av beskattning av personalemissioner på onoterade aktiebolag beräknas minska intäkterna av förvärvs- och kapitalinkomstskatten från och med 2021. Den skattefria delen för personalbiljetter höjs och beskattningen förenklas. Beskattningsvärdet för den fria bilförmånen och driftsförmånen för renodlade elbilar sänks temporärt åren 2021–2023. Laddningsförmånen för elbilar befrias temporärt från skatt åren 2021–2023. Tjänstecykelförmånen blir skattefria. Kollektivtrafikens andel av det s.k. servicepaketet för mobilitet som erbjuds i form av anställningsförmån jämföras med skattefria personalbiljetter.

År 2021 skärps beskattningen av bränslen för arbetsmaskiner och uppvärmningsbränslen med ett nettobelopp på 105 miljoner euro och sänks punktskatten på elström i skatteklass II till den miniminivå som EU tillåter. År 2021 höjs såväl tobaks- som alkoholskatten med 50 miljoner euro. För att stödja exportindustrin förlängs halveringen av farledsavgiften. Sänkningen av lotteriskatten för att förbättra Veikkaus intäktsföringsmöjligheter minskar skatteutfallet med 87 miljoner euro på årsnivå.

Den nedre gränsen för mervärdesskatteskyldigheten höjs till 15 000 euro från början av 2021, vilket beräknas minska skatteintäkten med ca 20 miljoner euro på årsnivå. På grund av skattebetalningstidtabellerna beräknas effekterna dock huvudsakligen synas först i skatteintäkterna för 2022. Dessutom slopas skattefriheten för varor av mindre värde som förs in från länder utanför EU under 2021.

Som en del av helheten att stödja den kommunala ekonomin och för att kompensera de sänkta avgifterna för småbarnspedagogik höjs kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten till 12 procentenheter för skatteåret 2021 och med 2 procentenheter från skatteåret 2022. Ändringen minskar det samfundsskatteutfall som staten får med 612 miljoner euro 2021. Ändrade beskattningsgrunder minskar statens skatteinkomster i nettobelopp med cirka 1 miljard euro på årsnivå. Den viktigaste enskilda faktorn är ändringen av samfundsskattens fördelningsandel.

I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras enligt nettobelopp för de konsekvenser regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Den allmänna offentliga förvaltningen (inklusive utrikesförvaltningen)

Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 ökar anslaget för omkostnaderna för statsrådets kansli med 9,8 miljoner euro. Under momentet anvisas finansiering bland annat till projektet Finländare i Ryssland 1917–1953. Anslagen omfattar också en ökning på cirka 1,4 miljoner euro som anvisats för tilläggsutgifter för regeringens kommunikation i anslutning till coronavirussituationen, samordning av kommunikationen och för att stöda samhällets mentala kriställighet.

Ett anslag på 3,8 miljoner euro anvisas för Justitiekanslersämbetets omkostnader, vilket är 0,3 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

För att öka förutsättningarna för den finländska exporten i den förändrade globala ekonomin i och med coronapandemin och den skärpta internationella konkurrensen stärks nätverket Team Finland med 20 nya tidsbundna Team Finland-experten under åren 2021–2023. För anställning av experter anvisas ett tillägg på totalt 7 miljoner euro, varav 5,1 miljoner euro ingår i helheten för framtidsinvesteringar. För att stärka representationsnätverket anvisas 3,7 miljoner euro från helheten för framtidsinvesteringar.

För internationellt utvecklingssamarbete anvisas totalt 1,2 miljarder euro. Anslagen för utvecklingssamarbete beräknas 2021 vara cirka 0,51 procent i förhållande till bruttonationalinkomsten. Som en del av framtidsinvesteringarna anvisas ett tilläggsanslag på 50 miljoner euro för utvecklingssamarbete. Tilläggsanslaget riktas särskilt till arbete för att lösa

den globala krisen kring lärande och anpassa utvecklingsländerna till klimatförändringen. För att höja Finnfunds kapital beviljas 10 miljoner euro och för finansiella investeringar inom utvecklingssamarbete cirka 130 miljoner euro.

För utgifter för kultur- och vetenskapsinstituts fastigheter utomlands anvisas 3,0 miljoner euro. Det viktigaste projektet är renoveringen av Villa Lante som ska genomföras 2020–2022.

För regionförvaltningsverket anvisas ett tillägg på 5,5 miljoner euro för tilläggsuppgifter som beror på coronavirussituationen.

För omkostnader för den tillståndsmyndighet som administrerar användningen av uppgifter inom social- och hälsovården beviljas ett anslag på 3,2 miljoner euro.

För Tullen anvisas 6,5 miljoner euro för förberedelser inför en ändring av momsdirektivet för att höja IKT-kapaciteten och personalresursen och 10,5 miljoner euro för kostnader som föranleds av Europeiska kommissionens ändringar, vilka påverkar totalreformen av tulldeklareringen.

För genomförandet av det positiva kreditupplysningsregistret anvisas ett tillägg på 4 miljoner euro.

Regeringens proposition om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet har överlämnats till riksdagen i december 2020.

Under finansministeriets huvudtitel har det skapats två nya moment för finansiering av beredningen och genomförandet av social- och hälsovårdsreformen. För momentet Stöd för och styrning av beredningen och genomförandet av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet anvisas ett anslag på 1,9 miljoner euro och för momentet Finansieringen av välfärdsområdena och HNS-sammanslutningen anvisas ett anslag på cirka 15 miljoner euro.

För genomförandet av välfärdsområdesvalet år 2022 beviljas cirka 4 miljoner euro i finansiering som riktas till 2021.

En redogörelse om frågor och anslag som rör den kommunala ekonomin finns i kapitel 4.3.

Försvaret

För försvarsministeriets förvaltningsområde beviljas ett anslag på 4,9 miljarder euro, vilket är ca 1,7 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föranleds bl.a. av att finansieringen för upphandlingen av multirolljaktplan inleds.

För Försvarsmaktens omkostnader anvisas ett anslag på cirka 2 miljarder euro, vilket innebär en ökning med 37 miljoner euro jämfört med 2020 års budget. Ökningen föranses bl.a. av ett ökat antal personer och uppgifter samt repetitionsövningar samt kostnader för verkställigheten av lagen om militär underrättelseverksamhet och av andra s.k. kostnadsjusteringar av teknisk natur. Av tillägget riktas 7,1 miljoner euro till kostnader för den matpenning som betalas till beväringarna under specialarrangemang som beror på coronavirussituationen.

Upphandlingen av multirolls jaktplan som ersätter Hornet-jaktplansmaterielens kapacitet budgeteras i sin helhet för 2021 så att momentet innehåller en ny beställningsfullmakt på 9,4 miljarder euro och ett reservationsanslag på 579 miljoner euro. Utgifterna i fråga fördelas över åren 2021–2031.

Försvarsmaktens nya beställningsfullmakter enligt budgeten för 2021 och de tidigare beviljade beställningsfullmakterna föransleder utgifter till ett belopp av sammanlagt 1,6 miljarder euro år 2021 och sammanlagt 10,3 miljarder euro åren efter budgetåret (inklusive HX och Flottilj 2020)

Den allmänna ordningen och säkerheten

För att trygga ett effektivt genomförande av regeringsprogrammet samt kvaliteten hos och kontinuiteten för statsrådets lagberedning anvisas ett tilläggsanslag till justitieministeriet på 1 miljon euro.

För att trygga resurserna för behandlingskedjan vid brottmål ökas anslaget till justitieministeriets förvaltningsområde med 2,8 miljoner euro.

För domstolarna anvisas ytterligare finansiering på 2,7 miljoner euro, som ska användas för att göra rättegångarna smidigare. För att minska anhopningen av vatten- och miljöärenden ökas anslaget med 1,7 miljoner euro.

För att minska anhopningen av domstolsärenden till följd av coronavirussituationen ökas anslaget till domstolarna, rättshjälpsbyråerna och Åklagarmyndigheten med sammanlagt 2,9 miljoner euro för att minska olägenheterna med anhopningen av ärenden och förhindra en orimlig förlängning av behandlingstiden för ärenden.

För Åklagarmyndigheten anvisas en nivåhöjning på 2,5 miljoner euro för att trygga realiserandet av straffansvaret. För att genomföra databasprojektet för åklagarväsendet och de allmänna domstolarna beviljas ett tillägg på 5 miljoner euro. Syftet är att göra rättegångarna smidigare och lätta upp rättsprocessen bland annat med hjälp av digitalisering.

För domstolarna, Åklagarmyndigheten och Brottspåföljdsmyndigheten anvisas ett tillägg på 8,8 miljoner euro för utgifter som föranleds av revideringen av förvandlingsstraffet för böter.

För asylsökandes rättsskydd beviljas det för förvaltningsdomstolarna och rättshjälpen ett tillägg på 5,9 miljoner euro jämfört med 2020 års nivå.

Med hänsyn till att befolkningen blir allt äldre ökar behovet av allmän intressebevakning. Med anledning av det ökade antalet huvudmän anvisas ett tillägg på 1,9 miljoner euro för intressebevakningsbyråerna.

För att minska anhopningen av ärenden som rör medborgarnas ekonomiska problem till följd av coronavirussituationen anvisas 1,1 miljoner euro.

Omkostnadsanslaget för Brottspåföljdsmyndigheten ökas med totalt 3,3 miljoner euro för utgifter som föranleds av lagstiftningsändringar. För kostnaderna för det nya kvinnofängelset i Tavastehus beviljas det ett tillägg på 1,85 miljoner euro, och för ny säkerhetsteknik i fängelser ett tillägg på 3,2 miljoner euro. För att minska anhopningen av ärenden som rör verkställighet av straff till följd av coronavirussituationen beviljas 1,6 miljoner euro till Brottspåföljdsmyndigheten.

För polisväsendet anvisas sammanlagt cirka 850 miljoner euro. Tillägg som beviljas är bland annat 10 miljoner euro för att trygga polisens funktionsförmåga, 4,1 miljoner för att stärka brottsbekämpningen och cirka 0,5 miljoner euro för att stärka utredningen av grå ekonomi och ekonomiska brott. Tilläggsanslag anvisas också för bland annat reform av teleavlyssningssystemet, hyresutgifter för lokaler, utvecklande av en lägesbild av den it-relaterade brottsligheten, djurskyddspolisens verksamhet och för den ridande polisens anskaffningar.

För Gränsbevakningsväsendet anvisas sammanlagt 276,9 miljoner euro. I budgeten har det i regeringsprogrammet inskrivna målet om att trygga kapaciteten inom gränssäkerheten och antalet gränsbevakare beaktats så att Gränsbevakningsväsendets omkostnadsanslag ökas med 1 miljon euro 2021. Dessutom beviljas ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro till Gränsbevakningsväsendet för att trygga den operativa kapaciteten och 2,5 miljoner euro för att förbättra verksamhetslokalernas säkerhet.

Gränsbevakningsväsendet ställer personal och materiel till förfogande för europeisk gräns- och kustbevakning. På grund av EU-skyldigheter anvisas följande tilläggsfinansiering för Gränsbevakningsväsendet: cirka 2,5 miljoner euro bl.a. för EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS), 0,3 miljoner euro för författningsändringar i anslutning

till Schengens informationssystem (SIS) och cirka 3,5 miljoner euro för utgifter i anslutning till europeiska gräns- och kustbevakningsstyrkor och annan verksamhet.

För Räddningsväsendets och Nödcentralverkets omkostnader anvisas sammanlagt 79 miljoner euro. I propositionen har regeringsprogrammets mål att säkra räddningsväsendets och nödcentralverksamhetens kapacitet och resurser beaktats.

Flyktingkvoten höjs med 200 personer till 1050 personer. För det anvisas tillägg på sammanlagt 2,1 miljoner euro för 2021 till inrikesministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden.

För Migrationsverket beviljas ett tillägg på 8 miljoner euro för att minska anhopningen av ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete och studier samt 4 miljoner euro för att upprätthålla och utveckla det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Anslaget för asylutgifter minskas med sammanlagt 5,7 miljoner euro.

Frågor som gäller näringslivet

Anslagen för energipolitik uppgår till 599 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 477 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Av ökningen föranleds 155 miljoner euro av det beräknade behovet av tilläggsanslag för Finnvera Abp:s utgifter för förlustersättningar och räntestöd. Med anledning av coronavirussituationen höjdes Finnveras inhemska finansieringsfullmakter och ersättningsprocenten för kredit- och borgensförluster från 50 till 80 procent, vilket ökar statens utgifter. För kapitalisering av Finlands Malmförädling Ab anvisas ett anslag på 300 miljoner euro som ska användas till utbetalning av fullmakten i den fjärde budgetpropositionen för 2020.

Till följd av coronapandemin har Finavias affärsverksamhet drabbats hårt av den kollapsade efterfrågan inom flygtrafiken. Det görs en kapitalisering av bolaget med 350 miljoner euro för att stärka dess finansiella ställning.

För Business Finland beviljas en fullmakt till ett belopp av 336 miljoner euro för stöd till forskning, utbildning och innovation. Av det riktas 8,35 miljoner euro till att förlänga produktionsincitamentet för den audiovisuella branschen.

Det beviljas en höjning av Teknologiska forskningscentralens statsunderstöd med 12 miljoner euro, varmed centralens medverkan stärks i EU:s nya ramprogram Horizon Europa.

För stödjande av hållbar tillväxt och livskraft i regionerna anvisas ett tillägg på 40 miljoner euro, som riktas till beredskap för akuta strukturomvandlingar, regionala innovationer

och försök, finansiering av regionalutveckling samt finansiering av kompetenscentrumet KEINO och avtalsbaserat samarbete.

För NTM-centralernas omkostnader anvisas ett tillägg på 3,4 miljoner euro för nya uppgifter. Ökningen beror främst på uppgifter i anslutning till integration av invandrare och främjande av arbetskraftsinvandring, helheten med att sysselsätta personer som har haft en lång familjeledighet, utbetalningar av rekryteringsstöd till små och medelstora företag, stärkning av resursfördelningen för ansvarsområdet trafik och infrastruktur och den nya rådgivningsuppgiften som kommer i och med genomförandet av det nya direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (REDII).

Anslaget för offentlig arbetskrafts- och företagsservice uppgår till 297 miljoner euro, vilket är 24 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. För att påskynda sysselsättningen av personer som har lång familjeledighet anvisas 2 miljoner euro och målgruppen utvidgas till invandrarföräldrar. De tjänster som erbjuds vid rådgivningarna och familjecentren ska bland annat innefatta karriärvägledning med språk- och tolktjänster samt tjänster för vård av barn. Dessutom beviljas 7,65 miljoner euro för ett försök med rekryteringsstöd till små och medelstora företag och för ytterligare utökning av lönesubventionen 3 miljoner euro.

För TE-byråernas omkostnader anvisas ett tillägg på 1,1 miljoner euro för kommunförsök med sysselsättning, ett tillägg på 2,5 miljoner euro för att stärka Navigatorerna och ett tillägg på 0,2 miljoner euro för att genomföra modellen Mot ett läroavtal. Syftet är att starta sysselsättningsförsök i kommunerna den 1 januari 2021.

Som en del av framtidsinvesteringarna av engångskaraktär beviljas ett tillägg på 0,7 miljoner euro för arbets- och näringsministeriets samt TE-byråernas omkostnader för att genomföra programmet för arbetsförmåga för partiellt arbetsföra personer.

För energistödet beviljas en beviljningsfullmakt till ett belopp av 160 miljoner euro. Stödet till investeringar som ersätter stenkol tidigareläggs från 2022 genom att höja beviljningsfullmakten för energistöd med 30 miljoner euro redan i budgeten för 2021. Genom att tidigarelägga stödbesluten med ett år kan energisektorns investeringar tidigareläggas och på så sätt kan den ekonomiska tillväxten stimuleras.

För utgifterna för kompensationsstödet för de indirekta kostnaderna för utsläppshandeln beviljas 121 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 43 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Tillägget beror på prisändringar för utsläppsrätter. Utsläppshandelskompensationen i sin nuvarande form upphör enligt den gällande lagstiftningen och de sista utbetalningarna som föräns av det infaller 2021. Regeringen har beslutat att det i stället skapas ett elektrifieringsstöd för energiintensiva företag, som allt

effektivare sporrar till klimatneutral produktion, elektrifiering av energiintensiva företag och som beaktar den kostnadsrelaterade konkurrenskraften.

Till åtgärder som främjar integration och arbetskraftsinvandring riktas 9 miljoner euro, vilket är 3,6 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2020. Det minskade anslaget beror på en minskad finansiering som riktas till verksamheten vid kommunernas multiprofessionella integrations- och kompetenscenter och till väglednings- och rådgivningstjänster för invandrare samt på interna anslagsöverföringar.

För statliga ersättningar för integration anvisas 171 miljoner euro, vilket är 14 miljoner euro mindre än 2020. Ersättningarna sjunker med 21 miljoner euro till följd av ett minskat antal asylsökande som fått uppehållstillstånd och minskade kostnader för omsorgen om minderåriga utan vårdnadshavare. Samtidigt föreslås för ersättningarna ett tillägg på sammanlagt 7 miljoner euro. Tillägget föranleds bl.a. av en höjning av åldersgränsen för eftervård av ensamkommande minderåriga från 21 till 25 år, av att ta in flyktingar i utsatt ställning till Finland och av en höjning av flyktingkvoten med 200 personer till 1050 personer.

Inom jord- och skogsbruket anvisas tilläggsansatningar till forsknings- och utvecklingsverksamhet samt för att stödja rådgivningstjänster för jordbruket. Dessutom beviljas 2 miljoner euro finansiering till försöksprojekten Bybutiker som mångservicecenter.

Till Livsmedelsverket beviljas 0,6 miljoner euro för tilläggskostnader som coronavirussituationen föranleder i Livsmedelsverkets laboratorium och köttbesiktning.

För transportnätet anvisas cirka 2 miljarder euro, inklusive 1,38 miljarder euro för bastrafikledshållningen. För utveckling av trafikledsnätet anvisas 703 miljoner euro, vilket utöver de egentliga utvecklingsprojekten omfattar livscykelprojekt, upphandling av mark- och vattenområden, infra-understöd för trafikleder och understöd för enskilda vägar samt understöd för att främja gång och cykling. Nya projekt som inleds är utvecklingen av riksväg 4 vägvägnittet Äänekoski–Viitasaari, fas 1 i förbättringen av banavsnittet Tammerfors–Jyväskylä, förbättringen av kapaciteten för banavsnittet Uleåborg–Kemi, fördjupningen av havsfarleden i Ajos i Kemi och förlängning av slussarna i Saima kanal. De fullmakter som beviljats för projekten uppgår till sammanlagt 205,5 miljoner euro och en anslagseffekt på 30 miljoner euro för 2021.

För tjänster inom trafik, transport och kommunikation föreslås sammanlagt 793 miljoner euro, varav 88 miljoner euro för förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport, 18,7 miljoner euro för understöd till tjänster inom trafik, transport och kommunikation samt 19,1 miljoner euro för köp och utvecklande av trafik- och förbindelsefartygstjänster i skärgården. Bredbandsprogrammet får en fortsättning med en tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro. För köp och utvecklande av tjänster inom den offentliga

persontrafiken anvisas 119,7 miljoner euro, i vilket det i överensstämmelse med regeringsprogrammet ingår en nivåförhöjning på 20 miljoner euro för klimatåtgärder och ett anslag på 11,5 miljoner euro för att stödja landskapens flygförbindelser.

Som tillägg av engångskaraktär som omfattas av framtidsinvesteringarna anvisas 25 miljoner euro för främjande av gång och cykling samt 17 miljoner för underhåll och förbättring av enskilda vägar.

Miljöskyddet

För effektiviserat vattenskydd beviljas ett anslag på sammanlagt 15 miljoner euro.

Som en del av tilläggen för finansieringen av naturvård fortsätter genomförandet av livsmiljöprogrammet Helmi och handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO). Inklusivt skyddet av myrmark används cirka 55 miljoner euro för Helmi-programmet. Ett handlingsprogram startas för att förbättra skyddet av den biologiska mångfalden. Anslaget för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter uppgår till cirka 76 miljoner euro inom miljöministeriets samt jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområden, finansieringen stärks framförallt när det gäller uppgifter inom naturvård.

För att påskynda klimatarbetet i kommunerna och regionerna beviljas ett anslag på 5 miljoner euro.

För undersökning och riskbedömning av gamla gruvområden beviljas ett tillägg på 1 miljon euro.

För den verksamhet som den nationella klimatpanelen utövar enligt klimatlagen reserveras 0,75 miljoner euro.

Till Oljeskyddsfonden som står utanför statsbudgeten överförs ett anslag på 4 miljoner euro för att ersätta oljeskador och täcka kostnader som oljebekämpningsberedskap orsakar för räddningsväsendet.

Boende och samhällstjänst

Ett förhandlingsresultat om avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) uppnåddes mellan staten och de fyra regionerna (Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg) 2020. MBT-avtalen främjas med understöd för kommunal teknik, för vilka det anvisas ett anslag på 25 miljoner euro och startbidrag avsedda för statsunderstödd bostadsproduktion, till vilka det riktas ett anslag på totalt 40 miljoner euro. Även utanför MBT-regionerna främjas ARA-produktionen genom startbidrag. Till stöd för ARA-flervåningshus i trä riktas

ett höjt anslag. Nivån på räntestödsfullmakterna avsedda för statsunderstödd bostadsproduktion uppgår till 1,8 miljarder euro.

Hushållen uppmuntras frångå oljeuppvärmning och för det beviljas ett understödsanslag på 10 miljoner euro. Dessutom stöds energieffektiva renoveringar med energiunderstöd, för vilka det anvisas 40 miljoner euro.

För att skapa ett digitalt register och en dataplattform för den byggda miljön beviljas ett anslag på 7,3 miljoner euro. Genom anslaget stöds utvecklingen av en digital byggd verksamhetsmiljö för kommunerna och kopplingar till riksomfattande strukturer.

Hälso- och sjukvård

För hälso- och sjukvårdsutgifter som hänför sig till coronavirussituationen görs betydande anslagsreserveringar. För den testning och spårning som hybridstrategin kräver anvisas 1,4 miljarder euro och för testningsteknik 30 miljoner euro för 2021. Fpa-ersättningen för de covid-19-tester som gjorts inom den privata hälso- och sjukvården höjs som en del av ovan nämnda helhet. För kostnader som hälsosäkerheten vid gränsövergångsställena förutsätter anvisas 30 miljoner euro för 2021. Dessutom reserveras det 200 miljoner euro för att ersätta andra direkta covid-19-kostnader för kommunerna, samkommunerna och landskapet Åland.

Studerandehälsovården som tillhandahålls av Studenternas hälsovårdsstiftelse utvidgas vid sidan av högskolorna till yrkeshögskolorna. För verksamheten anvisar staten ett finansieringsanslag på 65,8 miljoner euro.

Den statliga finansieringen till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå är 25 miljoner euro. För den statliga ersättningen för kostnader för specialiseringsutbildning för personal vid enheter inom social- och hälsovården anvisas 96 miljoner euro.

För utveckling av social- och hälsovårdens servicestruktur har det reserverats 122,9 miljoner euro, vilket är 25 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

För att stöda tillväxtstrategin för hälsobranschen anvisas ett anslag på sammanlagt 6,5 miljoner euro.

För tillhandahålla läkar- och sjukvårdshelikopterverksamhet beviljas ett statsunderstöd på 27,8 miljoner euro till FinnHEMS Oy. En beredning av att tillhandahålla tjänsten i statens regi pågår.

För verkställigheten av färdplanen för läkemedelsärenden anvisas ett anslag på 5 miljoner euro.

För startkapitalet för bolagiseringen av Rokotetutkimuskeskus reserveras ett anslag på 8 miljoner euro.

Rekreations- och kulturverksamhet

För konst och kultur anvisas anslag på 577 miljoner euro. Minskade tipsmedel kompenseras med budgetmedel för konstfrämjande på sammanlagt 60,5 miljoner euro 2021.

För utvecklande av de allmänna biblioteken som arenor för dialog mellan medborgare och politiska beslutsfattare anvisas ett tilläggsanslag på 1 miljon euro.

För projektet Europas kulturhuvudstad 2026 reserveras ett tilläggsanslag.

För hyresavtalet för Nationalmuseums tillbyggnad beviljas en fullmakt på 122 miljoner euro, utgifterna för den infaller under åren 2025–2039.

Som anslag för idrottsväsendet föreslås 161 miljoner euro. Minskade tipsmedel kompenseras med budgetmedel för främjande av idrott och fysisk fostran på sammanlagt 39,3 miljoner euro år 2021.

Som en del av framtidsinvesteringarna beviljas ett tillägg på 5 miljoner euro för att utvidga programmet Skola i rörelse och för det tväradministrativa mobilitetsprogrammet.

Till anslaget för ungdomsarbete anvisas 80,8 miljoner euro. Minskade tipsmedel kompenseras med budgetmedel för främjande av ungdomsarbete på sammanlagt 14,2 miljoner euro år 2021. Som en del av framtidsinvesteringarna beviljas ett tillägg på 4,5 miljoner euro för uppsökande ungdomsarbete.

Utbildning

Läropliktsåldern höjs till 18 år och samtidigt blir utbildningen på andra stadiet avgiftsfri. För detta ändamål avsätts 27 miljoner euro 2021.

Elev- och studerandevårdstjänsterna inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet stärks med 10 miljoner euro.

Till förbättrande av läs- och skrivkunnigheten och baskunskaperna hos familjelediga riktas ett tilläggsanslag på 2 miljoner euro.

Genomförandet av kvalitets- och jämlikhetsprogrammet för grundläggande utbildning och småbarnspedagogiken förlängs. För revideringen av lagen om småbarnspedagogik anvisas ett tilläggsanslag på 15 miljoner euro.

Som en del av framtidsinvesteringarna av engångskaraktär anvisas 40 miljoner euro för stärkande av det kontinuerliga lärandet, 8 miljoner euro för inledande av skolsamarbete som förbinder till programmet för utveckling av kvaliteten och jämlikheten inom den grundläggande utbildningen och 2 miljoner euro för en ökning av antalet ledda timmar inom morgon- och eftermiddagsverksamheten.

Som en del av framtidsinvesteringarna anvisas också ett anslag på 80 miljoner euro för anställning av lärare, handledare och stödpersonal för undervisningen inom yrkesutbildningen samt för en ökning av antalet undervisningstimmar för timlärare. För programmet för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning beviljas 5 miljoner euro.

Inför en ändring av vårdardimensioneringen görs förberedelser genom att öka antalet när-vårdarstuderande, för det anvisas 27 miljoner euro.

Till högskoleundervisning och forskning riktas ett anslag på 3,4 miljarder euro, vilket innebär en ökning med 78 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020.

För studiestödet anvisas 643 miljoner euro.

På grund av höjningen av det måltidsspecifika understödet som träder i kraft från början av 2021 reserveras ett tillägg på 4,2 miljoner euro för måltidsstöd för högskolestuderande för 2021.

Den sociala tryggheten (inklusive arbetspensionerna)

Till utjämning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd och vissa tjänster riktas anslag till ett belopp av 4,5 miljarder euro, vilket är 270 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föränleds i huvudsak av den ökade arbetslösheten till följd av coronavirussituationen, vilket ökar förmånskostnaderna för allmänt bostadsbidrag och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

För Folkpensionsanstaltens omkostnader anvisas sammanlagt 481 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 41 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Behovet av tilläggsanslag föränleds bland annat av den ökade arbetslöshetsgraden och därigenom av Folkpensionsanstaltens ökade omkostnader. Av tillägget föränleds 3,5 miljoner euro av de systemändringar som verkställigheten av familjeledighetsreformen kräver och 5,3 miljoner euro av utvecklandet av förmånsprogrammen och e-tjänsten.

För utkomstskyddet för arbetslösa reserveras anslag till ett belopp av 2,9 miljarder euro, vilket är 0,7 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föräns av det ökade antalet arbetslösa och permitterade till följd av coronavirussituationen. Dessutom förlängs de temporära undantagen i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa till vissa delar ännu till utgången av mars 2021. På grund av de förlängningar som gäller företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa samt höjningen av det skyddade beloppet av utkomstskyddet för arbetslösa anvisas ett tillägg på sammanlagt ca 56,4 miljarder euro under momenten för utkomstskydd för arbetslösa.

Som en del av framtidsinvesteringarna av engångskaraktär anvisas för programmet för utveckling av barn- och familjetjänster ett tillägg på 16 miljarder euro, för programmet för utveckling av arbetslivet och 6 miljarder euro och för tjänster för mödrar med missbruksproblem 3 miljarder euro.

Som framtidsinvesteringar anvisas dessutom 4 miljarder euro för projektet för en fungerande rehabilitering inom social- och hälsovården och 1,4 miljarder euro för genomförandet av statsundersstödsprojekt enligt programmet för arbetsförmåga samt för utveckling av en e-tjänst för självbedömning för arbetslösa.

För finansieringen av pensioner reserveras 5 miljarder euro, vilket är 43 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

Med anledning av coronavirusepidemin uppskattas företagarnas arbetsinkomster minska, vilket ökar statens andel av de pensioner som ska betalas till företagare.

För anslag som ska reserveras för dagpenning vid smittsam sjukdom beviljas ett tillägg på 5 miljarder euro för 2021.

För att utveckla och genomföra den riksomfattande informationshanteringen inom hälso- och sjukvården anvisas 34,2 miljarder euro.

För det internationella jämställdhetspris som delas ut vartannat år beviljas ett anslag på 0,5 miljarder euro. Nästa gång delas priset ut 2021. Jämställdhets- och likalönsprogrammet får en fortsättning med ett anslag på 0,5 miljarder euro för samordning av åtgärder för att nå jämställdhet inom olika sektorer i samhället.

Till det anslag som reserverats för skyddshemsverksamhet beviljas ett tillägg på 3 miljarder euro för 2021.

För understöd till sammanslutningar och stiftelser för främjande av hälsa och social välfärd anvisas ett anslag på 213,2 miljarder euro. Det minskade anslaget är förknippat med

osäkerheten kring Veikkaus Ab:s intäktskalkyl, som till största delen beror på restriktionsåtgärderna föranledda av coronaepidemin.

Kompensation för minskade tipsmedel

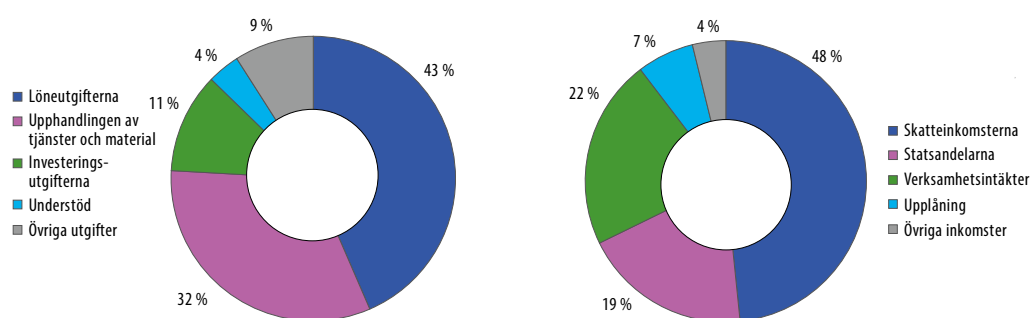
Till förmånstagare av tipsmedel anvisas 2021 en finansieringsnivå som motsvarar nivån på inkomstöverföringarna för 2019. Kompensationen som uppgår till sammanlagt 347 miljoner euro finansieras genom att sänka lotteriskatten (effekt på Veikkaus intäktsföring 80 miljoner euro), med budgetmedel (152,2 miljoner euro, varav 141,5 miljoner euro inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och 10,7 miljoner inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde) och genom att utnyttja helheten av outdelade vinster (114,8 miljoner euro inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde).

4.3 Den kommunala ekonomin

Staten finansierar kommunernas verksamhet genom statsbidragssystemet med statsandelar och statsunderstöd. Staten kan inte påverka kommunernas utgifter direkt, utan de orsakas av dels de lagar som riksdagen stiftar, dels kommunernas egna beslut. Läget inom den kommunala ekonomin och effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin beskrivs närmare i kommuneekonomiprogrammet och i avsnitt 8 i den allmänna motiveringen till budgetpropositionen.

År 2021 beräknas kommunerna få 48 procent av sina inkomster som skatteinkomster, 22 procent som verksamhetsintäkter, 19 procent som statsandelar och 10 procent som andra inkomster (inklusive upplåning). Av kommunernas utgifter beräknas 43 procent bestå av personalutgifter, 32 procent av köp av tjänster och material, 11 procent av investeringsutgifter och 13 procent av andra utgifter. Fördelningen av kommunernas inkomster och utgifter åskådliggörs i figur 9.

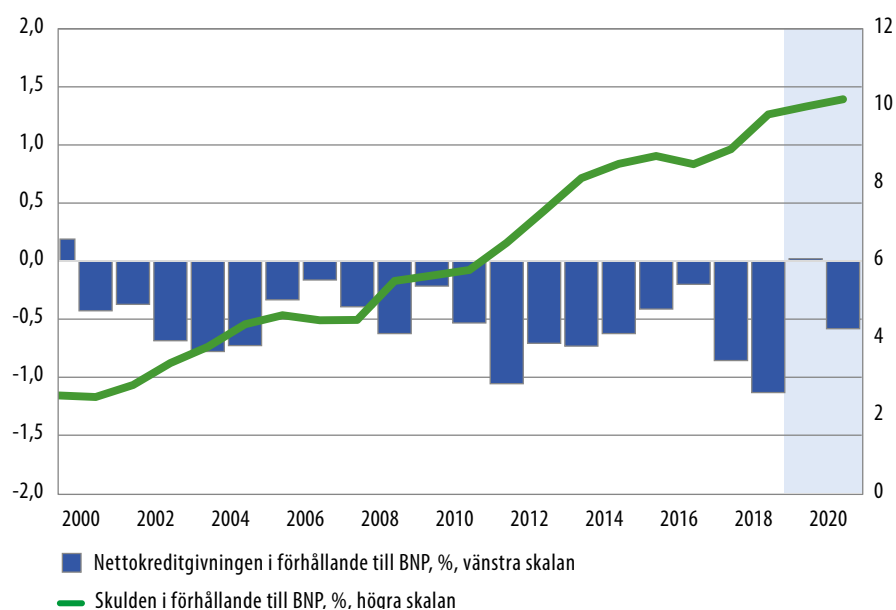
I finansministeriets prognos beaktas de åtgärder som ingår i planen för de offentliga finanserna och i statsbudgeten för 2021 och som påverkar den kommunala ekonomin. Uppskattningen innehåller också de stödåtgärder för den kommunala ekonomin som har kanaliserats i den sjunde tilläggsbudgeten för 2020.

Figur 9. Fördelningen av kommunernas inkomster och utgifter år 2021, %

Källa: Statistikcentralen, finansministeriet

Underskottet och skuldutvecklingen har åskådliggjorts i figur 10. Av figuren framgår det att lokalförvaltningens nettokreditgivning beräknas vara -0,6 procent av BNP 2021 och skulden i förhållande till BNP cirka 10,2 procent. En närmare redogörelse för dessa finns i kapitel 2.3 i finansministeriets publikation Ekonomisk översikt, december 2020.

Figur 10. Nettokreditgivningens och skuldens förhållande till BNP inom lokalförvaltningssektorn, %

Källa: Statistikcentralen, finansministeriet

Statens åtgärder inverkar på kommunernas inkomster och utgifter. I nettobelopp räknat stärker statens åtgärder kommunernas ekonomi 2021.

Statsstödet till kommunerna är 12,4 miljarder euro, vilket är cirka 0,8 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Utöver det ovannämnda statsstödet ersätts kommunerna och sjukvårdsdistrikten i sin helhet för de direkta kostnaderna i anslutning till coronaviruset så länge som smittsituationen och genomförandet av hybridstrategin kräver det. I budgeten föreslås för dessa åtgärder 1,66 miljarder euro till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

För statsandelen för kommunal basservice anvisas 7,7 miljarder euro, vilket är över 600 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Jämfört med nivån 2020 ökar statsandelarna bland annat av det tillägg på 300 miljoner euro av engångsnatur som görs i statsandelen för basservice som kompensation till kommunerna för bland annat minskade skatteinkomster till följd av coronavirussituationen, en indexhöjning (2,4 procent) på 174 miljoner euro och en ändring av invånarantalet och beräkningsfaktorer på 30,9 miljoner euro.

För en bindande minimidimensionering (0,7) för omsorgspersonalen anvisas 53 miljoner euro. Dessutom riktas 17,9 miljoner euro till revidering av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, varav 0,9 miljoner är ett engångstillägg. Ändringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården minskar kommunernas avgiftsinkomster, men minskningen kompenseras genom att öka statsandelen i motsvarande mån.

Höjningen av fördelningsandelen för samfundsskatten med 10 procentenheter förlängs temporärt till 2021, vilket ökar kommunernas inkomster med 550 miljoner euro, varav 510 miljoner euro hänförs till 2021. Kommunerna kompenseras för sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik genom att utöka fördelningsandelen för samfundsskatten med 2 procent, vilket ökar kommunernas inkomster med 102 miljoner euro på årsnivå.

Statens ersättning till kommunerna för minskade skatteinkomster till följd av ändrade beskattningsgrunder uppgår till 2,36 miljarder euro 2021.

Till reformen av småbarnspedagogiken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde riktas ett engångstillägg på 15 miljoner euro för 2021, av det anvisas 14,5 miljoner euro till den kommunala ekonomin.

I budgeten för 2021 hänförs sig betydande reformer till den kommunala ekonomin, bland annat i anslutning till utvidgningen av läroplikten och en bindande minimidimensionering av omsorgspersonalen. Effekten av reformerna på kommunernas ekonomi ökar stegvis inom många uppgifter. Den kommunala ekonomins utgifter ökar betydligt fram till 2024, även om kommunerna får 100 procent statsfinansiering för nya och utökade uppgifter. Till exempel den bindande minimidimensioneringen för omsorgspersonalen har en effekt på 53 miljoner euro 2021 och den ökar till 266 miljoner euro fram till 2024. Den utökade läroplikten och en kostnadsfri utbildning på andra stadiet ökar utgifterna med 27 miljoner

euro 2021 och fram till år 2024 stiger nivån till 129 miljoner euro. De bestående åtgärder som regeringen beslutar om beräknas i sin helhet öka utgifterna för den kommunala ekonomin med 370 miljoner euro 2021 och de kommer att mer än fördubblas till cirka 790 miljoner euro fram till 2024.

5 Sammandrag

I denna publikation har man granskat statsbudgeten för 2021.

Det huvudsakliga målet för den ekonomiska politik som statsminister Marins regering bedriver är att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi. Krisen till följd av coronaviruset skapade ett behov att precisera regeringsprogrammets mål för att stabilisera den offentliga ekonomin på lång sikt. Under den första fasen i färdplanen för hållbarhet fastställde regeringen i juni 2020 målet att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Under 2020 minskar ekonomin med 3,3 procent och ökar med 2,5 procent 2021. Då coronapandemin stävjas under 2021 kommer ekonomin också att närma sig normalare tider. Dessförinnan kommer den ekonomiska tillväxten fortfarande att vara långsam på grund av ökade restriktioner, ekonomiska aktörers svaga förtroende och den ökande osäkerheten. BNP beräknas öka med 2,0 procent 2022 och med 1,4 procent 2023.

Det har skett en omfattande ökning i underskottet i de offentliga finanserna 2020 på grund av det svaga konjunkturläget och stödåtgärderna som genomförts på grund av coronavirusepidemin. Ekonomin återhämtar sig 2021, men situationen i de offentliga finanserna kommer att vara svagare efter recessionen än den var innan epidemin började. Under de närmaste åren räcker inte den synliga ekonomiska tillväxten till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott. Inom de offentliga finanserna råder en strukturell obalans mellan utgifter och inkomster.

Under regeringsperioden genomför regeringen sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och syftet med dem är att uppnå en sysselsättningseffekt med 80 000 fler personer sysselsatta. Med de åtgärder som regeringen beslutade om vid budgetförhandlingarna 2020 eftersträvas, i kombination med de sysselsättningsfrämjande åtgärder som regeringen redan tidigare vidtagit och de åtgärder som regeringen drog upp riktlinjer för i december 2020 för att främja sysselsättningen för personer över 55 år, sammanlagt 31 000–36 000 nya sysselsatta.

Anslagen i budgeten för 2021 uppgår till 65,2 miljarder euro. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på cirka 11,7 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 138 miljarder euro. Utgiftsnivån höjs av tillfälliga utgiftsökningar som hänför sig till coronavirussituationen. Dessutom höjs utgiftsnivån bland annat av ökade utgifter för arbetslöshet, lagbaserade och avtalsbaserade indexhöjningar, statens löneuppgörelse och de tilläggsatsningar som det fattats beslut om tidigare, som de beräknade utgiftseffekterna för HX jaktplansupphandlingen. Budgeten innehåller också betydande tilläggsatsningar som riktar sig till den kommunala ekonomin.

Budgeten för 2021 kommer också att uppdateras på tjänsten www.tutkibudjettia.fi, där budgeten kan granskas visuellt ur olika synvinklar.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-335-9 (pdf)

Oktober 2021